

ИНГЛИЗ ТИЛИ ДАРСЛАРИДА ЭРКИН МУЛОҚОТ ҚИЛИШ

Илнийёзова Дилноза Хусановна

Қарши шаҳар 11- мактаб инглиз тили ўқитувчиси.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15808987>

Аннотация. Ушбу мақола Инглиз тили дарсларини ўргатишда замонавий таълим муҳитини яратиш ва инглиз тили фан самарадорлигини баҳолаш масалаларини ўрганади.

Таълим тизимида инглиз тили фанининг ўқитилиш самарадорлиги, мактаб таъкилот бошқарув жараёнларини такомиллаштиришда муҳим аҳамиятга эга.

Мақолада инглиз тили дарсларини ўргатишда замонавий таълим муҳитини яратиш самарадорлигини баҳолаш усуллари, мезонлари ва кўрсаткичлари таҳлил қилинади. Адабиётлар таҳлили асосида инглиз тили самарадорлигини ошириш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: мактаб, таълим тарбия метод, билим ва кўникма, креатив тасниф, инновация объекти.

Кириш

Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёти ва жаҳон ҳамжамияти учун хос бўлган халқаро алоқалари куламининг кенгайиши, иқтисодиётнинг глобаллашуви олий маълумотга эга мутахассислардан инглиз тилида эркин мулоқот қила олиш кўникма ва малакаларини талаб қилмоқда. Инглиз тилида халқаро алоқаларни муваффақиятли амалга оширадиган, ундан касбий мулоқот воситаси сифатида фойдалана оладиган мутахассисларни тайёрлаш жаҳон меҳнат бозорида унинг рақобатбардошлигини таъминлабгина қолмай, уларга яхши ишларга жойлашиш имкониятини очиб беради. Бу эса касбий ҳамда шахсий ривожланиш истиқболларини кафолатлайди.

Инглиз тилларни ўқитиш нафақат фан ҳақидаги билимларни тақдим этишгина эмас, балки мустақил таълим олишга тайёр, ижодий фикрлай оладиган ва ўз юртининг тили, ўрганилаётган мамлакатнинг маданий меросини ҳамда уларнинг жаҳон тарихида тутган ўрнини англай оладиган инсоний шахсиятнинг шаклланишига таъсир кўрсатувчи омилдир. Шунинг учун ҳозирда методист олимлар учун олий ўқув юртларида инглиз тилларни касбий йўналтирилган ҳолда ўқитиш бўйича инновацион тизимларни ишлаб чиқиш муҳим масалалардан бирига айланиб бормоқда. Бундай тизим ўз навбатида:

жамият ва шахс манфаатларига мос бўлиши, инглиз тилларнинг келгуси касбий фаолиятларида тутган ўрнини ва ушбу тилнинг функционал аҳамиятини англовчи талабаларда инглиз тилини ўрганишга бўлган мотивацияни кучайтириш;

инглиз тилларни билишнинг умумий даражасини кўтаришга кўмаклашиши;

ўқитувчи ва талабалар касбий фаолиятининг хусусиятларини очиб бериши;

олий таълим муассасалари ва касб-ҳунар коллежларида инглиз тилларни ўқитишда мавжуд бўлган қарама-қаршилиқларни енгиш имконини бериши керак бўлади.

Ўқувчиларга инглиз тилларни ўргатиш тизимини ишлаб чиқиш, ўзида максимал даражада шахс манфаатларини намоён этади ва шу билан янги ижтимоий буюртмани бажаришга йўналтирилган бўлади. Инглиз тилини ўргатиш бутун меҳнат фаолияти давомида фаол ҳаётини нуктаи назарига эга мутахассис шахсиятининг шаклланишига

туртки бўла олиши керак. Бунинг учун инглиз тили ўқитувчиси ўқувчиларга зарур бўлган кўникма ва малакалар ни шакллантирувчи ва ривожлантирувчи шундай ўқув-услубий муҳитини яратиши керакки, кейинчалик бу муҳит ўқувчида инглиз тилини ўрганишга бўлган қизиқиш орқали ўз касбига бўлган қизиқишни ҳам кучайтирмоғи лозим.

Таълим муассасаларида инглиз тилидаги материаллар нинг яхши ўзлаштирилишига эришиш учун:

- ўқитиш жараёнининг инглиз тилларига коммуникатив юналтирилган бўлиши;
- ўқитувчининг ўқитиш методларини танлашга ижодий ёндашиши;
- оғзаки машқлар ва инглиз тилида мулоқотга ўргатиш машғулотида давомида қулай психологик муҳитнинг яратилиши;
- ўқитишнинг турли хил воситалари мавжудлиги ва улардан дарсда мунтазам фойдаланиш имкониятининг яратилиши;
- инглиз тилини ўргатишда синф ва синфдан ташқари ижодий ишларнинг ҳамжиҳатликда олиб борилишига эришилмоғи лозим.

Инглиз тилларни ўқитишда юқорида таъкидланган талабларни инобатга олиш, олий таълим муассасаларида инглиз тилига фан сифатида ёндашувнинг шакл ва мазмун жиҳатидан мукамаллаштиришга олиб келади. Ватанимнинг ҳар бир фидойи жонқуяр устозлари таълим даргоҳларида яратилган мана шундай имкониятлардан фойдаланган ҳолда ривожланган давлатлар мактаблари билан тажриба алмашса, ўйлайманки халқаро талабларга жавоб берадиган, салоҳиятли ёшларга таълим- тарбия берилса, жамиятимиз бунданд фаровон бўлишига ишонаман.

ХУЛОСА

Инглиз тили дарсларида эркин мулоқот қилиш. Инглиз тили дарсларини ўргатишда замонавий таълим муҳитини яратиш. мактаб ташкилот фаолиятининг самарадорлигини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Адабиётлар таҳлили натижасида дарс самарадорлигини баҳолашнинг асосий мезонлари ва кўрсаткичлари аниқланди:

мактабда инглиз тили фанидан мақсадларига эришишдаги ҳиссаси, жараёнларининг самарадорлиги, инглиз тили фани устозларининг касбий маҳорати, манфаатдор томонларнинг қаноатлантириш даражаси ва инновацион фаолияти ҳисобга олинади.

Замонавий шароитда фан самарадорлигини баҳолашда комплекс ёндашувни қўллаш, тизимларидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Шунингдек, инглиз тилини ўрганиш самарадорлигини баҳолашда халқаро стандартлар ва илғор тажрибаларни ҳисобга олиш, миллий стандартларни такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон шароитида инглиз тилини ўқитиш самарадорлигини баҳолаш тизимини такомиллаштириш учун қуйидаги чора-тадбирларни амалга ошириш тавсия этилади: инглиз тили устозларини малакасини ошириш тизимини ривожлантириш; замонавий ахборот технологияларини инглиз тили жараёнларида кенг қўллаш.

Ушбу тавсияларнинг амалга оширилишида методистлар хизмати самарадорлигини оширишга, ташкилотлар фаолиятининг барқарор ривожланишини таъминлашга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017.
2. Каримов И.А. Жамиятимиз мафкуриси халқни халқ, миллатни миллат қилишга хизмат этсин. –Т.: Ўзбекистон, 1998.-30 б.
3. Азизхўжаева Н.Н. Педагогик технология ва педагогик маҳорат. –Т.: Низомий номидаги ТДПУ, 2003. -174 б.
4. Очилов М. Янги педагогик технологиялар. –Қарши: Насаф, 2000. -80 б.
5. Эшмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар. –Т.: 2008. 27-28 б.
6. Ғаффорова Т. Бошланғич таълимда замонавий педагогик технологиялар. –Т.: Тафаккур, 2011.